

Centrālā statistikas pārvalde

gada pārskats 2020

gada pārskats
2020

Priekšvārds

Foto K. Kalns, Dienas mediji

Godātais lasītāj!

Esam aizvadījuši dinamisku un pārmaiņām bagātu gadu. Strauji mainīgā vide un notikumi pasaulē pandēmijas Covid-19 izplatības dēļ pierādījuši pastāvīgu nepieciešamību pēc jauniem datiem un rādītājiem. Reaģējot uz lietotāju vajadzībām un nodrošinot aktuālu nepieciešamo statistisko informāciju, mēs arvien vairāk orientējamies uz partnerības attīstīšanu ar datu sniedzējiem, datu īpašniekiem un datu lietotājiem.

Gada laikā esam bijuši elastīgi, mainījuši darba un tehnoloģiskos procesus statistikas ražošanas nodrošināšanai: ieviestas attālinātā darba iespējas darbiniekiem, klātienes intervijas aizstātas ar telefonintervijām, radīti jauni un eksperimentāli dati, pilnveidotas datu vākšanas un informācijas apstrādes sistēmas, apzināti jauni administratīvo datu avoti un iespējas tos izmantot statistikas vajadzībām, paralēli vērtējot dažādas iespējas samazināt respondentu noslodzi.

Ekonomisko procesu globalizācija, datu revolūcija, informāciju tehnoloģiju attīstība rada izaicinājumus statistikas iestādēm. Arvien aktīvāk attīstoties jaunu datu pieprasījumiem, jārod līdzsvars starp datu lietotāju vajadzībām, datu sniedzēju noslodzi un statistikas iestādes veiktspēju. Esam izvirzījuši prioritātes un Centrālās statistikas pārvaldes darbības stratēģijā 2020.–2022. gadam noteikuši mērķus turpmākai iestādes darbības attīstībai.

Ekonomikas ministrijas rīkotajā uzņēmējiem atsaucīgāko iestāžu apbalvošanā iniciatīvas "Konsultē vispirms" ietvaros mēs saņēmām apbalvojumu "Uzņēmēju izvēle 2020". Statistikas pārvalde šajā iniciatīvā piedalās jau trešo gadu un lepojas ar augsto novērtējumu, jau otro reizi "Konsultē vispirms" īstenošanas laikā saņemot apbalvojumu "Uzņēmēju izvēle". Šajā sarežģītajā laikā ir ļoti svarīga laba partnerība starp datu sniedzējiem un datu sagatavotājiem. Statistikas pārvalde regulāri investē aktivitātēs, lai šo partnerību veidotu atvērtāku, vieglāku un saprotamāku. Saņemtais apbalvojums ir apliecinājums tam, ka darbojamies pareizā virzienā.

Izsaku pateicību respondentiem, sadarbības partneriem un mūsu kolektīvam par radošu pieeju mērķu sasniegšanā šajā izaicinājumu pilnajā periodā.

01.01.2021. ir datums, kad uzsākam tautas skaitīšanu Latvijā. Pirmo reizi tautas un mājojļu skaitīšana tiks veikta, izmantojot tikai administratīvo datu avotus, kas ir liels sasniegums un daudzu valstu nākotnes mērķis.

Uz tikšanos tautas skaitīšanas gadā!

Aija Žigure
Centrālās statistikas pārvaldes
priekšniece

PRIEKŠVārds	3
Satura rādītājs	5
Saīsinājumi	7
MisiJa, vīziJa, pamatvērtības un darbības virzieni	8
CSP prioritārie uzdevumi 2020. gadā un rezultatīvie rādītāji	9
Statistikas dimensijas	12
Cenu reģistrācijas statistikas un nacionālo kontu modernizācija	21
2021. gada tautas skaitīšana	25
Oficiālās statistikas portāls	29
Komunikācija ar sabiedrību	33
Starptautiskā sadarbība	35
Resursu pārvaldība	37
2021. gadā plānotie pasākumi	42

SATURS, SAĪSINĀJUMI, MISIJA

Saisinājumi

ANO	Apvienoto Nāciju Organizācija
ANO EEK	Apvienoto Nāciju Organizācijas Eiropas Ekonomikas komisija
BII	Būvniecības izmaksu indeksi
CSDD	Ceļu satiksmes drošības direkcija
CSP	Centrālā statistikas pārvalde
ECB	Eiropas Centrālā banka
EDV	Elektroniskā datu vākšanas sistēma
EM	Ekonomikas ministrija
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES	Eiropas Savienība
ESS	Eiropas Statistikas sistēma
EUS Regula	Eiropas Parlamenta un Padomes Regula par Eiropas uzņēmējdarbības statistiku
EU SILC	Eiropas Savienības statistika par ienākumiem un dzīves apstākļiem
Eurostat	Eiropas Savienības Statistikas birojs
ESTP	Eiropas statistiķu apmācību programma
IKP	Iekšzemes kopprodukts
LAD	Lauku atbalsta dienests
LDC	Lauksaimniecības datu centrs
LLKC	Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs
LU	Latvijas Universitāte
MK	Ministru kabinets
NKI	Nacionālais kopienākums
NVD	Nacionālais veselības dienests
OECD	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija
ONAs	Iestādes, kas nodrošina Eiropas oficiālo statistiku
OSP	Oficiālā statistikas programma
PMLP	Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde
PRODCOM	Rūpniecības produkcijas klasifikācija
SPCI	Saskaņotais patēriņa cenu indekss
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VRAA	Valsts reģionālās attīstības aģentūra
VSAA	Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra
VZD	Valsts zemes dienests

Vīzija, misija, pamatvērtības un darbības virzieni

Darbības mērķis

CSP darbības mērķis, ievērojot starptautiski atzītus principus, nodrošināt statistiskās informācijas lietotājus ar neatkarīgu augstas kvalitātes oficiālo statistiku, kā arī īstenot funkcionālo pakļautību attiecībā uz citām statistikas iestādēm oficiālās statistikas nodrošināšanas jomā.

Misija

Uzticamu statistisko datu sagatavošana sabiedrības sociāli ekonomisko procesu izziņai un nākotnes lēmumu pieņemšanai.

Vīzija

Moderna statistikas iestāde, kas ir līdere inovatīvu metožu lietojumā statistikas nodrošināšanai valstī.

CSP stratēģiskais virsmērķis

Nodrošināt aktuālu statistisko informāciju, stratēģijas darbības periodā attīstot partnerību jaunu datu avotu un metožu izmantošanai statistikas ražošanā.

Pamatvērtības

CSP savā darbībā balstās uz šādām kopīgām pamatvērtībām

neatkarība

profesionalitāte

atvērtība

CSP darbības virzieni

CSP savā darbībā attīsta partnerību, veicinot jaunu datu avotu integrāciju statistikas nodrošināšanā, atbilstoši datu lietotāju pieprasījumam paplašina un pilnveido statistikas datu publicēšanas un izmantošanas iespējas, attīsta iestādes tehnoloģiju un personāla veikspēju, nodrošina valsts oficiālās statistikas sistēmas koordinēšanu.

CSP PRIORITĀRIE
UZDEVUMI
2020. GADĀ
UN
REZULTATĪVIE
RĀDĪTĀJI

CSP prioritārie uzdevumi 2020. gadā un rezultatīvie rādītāji

2020. gada CSP galvenās aktivitātes ir saistītas ar stratēģiskā mērķa, apstiprināto prioritāšu un veicamo uzdevumu izpildi, nodrošinot statistiskās informācijas lietotājus ar neatkarīgu augstas kvalitātes oficiālo statistiku.

Galvenie pārskata perioda pasākumi, kas sekmēja CSP mērķu sasniegšanu:

- nodrošināta *Oficiālās statistikas programmā 2020. gadam* noteiktā oficiālā statistika savas kompetences ietvaros;
- nodrošināta datu lietotāju vajadzību vispusīga izpēte un atbilstoši tām orientēta statistisko datu ražošana un izplatīšana, sniegts aktīvs informatīvs atbalsts sabiedrībā notiekošo procesu analītiķiem un pētnieciskajam sektoram;
- savlaicīgi saražota un izplatīta statistika atbilstoši datu lietotāju vajadzībām. Publicēti statistiskie rādītāji datubāzēs un paralēli datubāzu saturs ir migrēts uz oficiālās statistikas portālu;
- izstrādāta un apstiprināta CSP darbības stratēģija 2020.–2022. gadam;
- nodrošināta pasākumu plāna izpilde tautas skaitīšanas sagatavošanai;
- nodrošināta 2020. gada lauksaimniecības skaitīšanas datu ieguve;
- sagatavots augstskolu un profesionālās izglītības iestāžu absolventu monitorings;
- ieviesti pasākumi publiski pieejamās informācijas kvalitātes pilnveidošanai, nodrošinot un uzturot atgriezenisko saiti ar uzņēmējiem, nacionālo kontu sistēmas rādītāju galvenajiem lietotājiem un citiem oficiālās statistikas lietotājiem;
- īstenoti statistikas metodoloģijas pilnveidošanas, statistikas datu ieguves, apstrādes, analīzes un izplatīšanas attīstības projekti;
- ERAF projektu (2014–2020) ietvaros īstenoti oficiālās statistikas portāla izstrādes pasākumi, sagatavota un atvērta lietotājiem oficiālās statistikas publicēšanas koplietošanas platforma;
- nacionālo kontu datus veikta būtiska revīzija, integrējot jaunus datu avotus, kā arī veicot metodoloģijas pilnveidošanu;
- veikta patēriņa cenu indeksu aprēķina procesa modernizācija;
- izstrādāti inovatīvi statistikas produkti: statistisko datu vizualizācijas un kartogrāfiskās attēlošanas instrumenti, ģeotelpiskās statistikas attēlošanas instrumenti, ģeotelpiskā statistika;

CSP prioritārie uzdevumi 2020. gadā un rezultatīvie rādītāji

- ieviestas infrastruktūras vajadzībām atbilstošas iekārtas un pilnveidoti sadarbības procesi, lai nodrošinātu CSP darbības nepārtrauktību Covid-19 pandēmijas laikā.

CSP darbības rezultāti

Rezultatīvais rādītājs	2019. gadā faktiski	2020. gadā	
		Plānots	Faktiski
Publicēti statistiskie rādītāji interneta datubāzēs (milj. rādītāju)	1 637	1 525	1 535
Izstrādāta un aktualizēta <i>Oficiālās statistikas programma</i> vidējam termiņam (skaits)	1	1	1
Sasniegts Latvijas iestāžu, kas ražo Eiropas statistiku, atbilstības līmenis Eiropas Statistikas prakses kodeksa prasībām (atbilstības līmenis %)	90	90	91
Nodrošināti inovatīvi statistikas produkti, specifiskam mērķim veidoti inovatīvi statistikas publicēšanas risinājumi, ģeotelpiskā statistika (skaits)	1	1	1
Īstenoti statistikas ieguves, apstrādes, analīzes un izplatīšanas attīstības projekti, sagatavoti noslēguma ziņojumi <i>Eurostat</i> par īstenotajiem projektiem (skaits)	16	19	20
Īstenotas aktivitātes datu lietotāju izglītošanā un statistikas popularizēšanā (skaits)	4	4	6
CSP datu izplatīšanā izmantotas interaktīvas datu vizualizācijas (skaits)	4	10	174
Nodrošināta e-pārskatu iesniegšana (e-pārskatu sistēmā iesniegto pārskatu īpatsvars, procentos)	93	93	93
Izstrādāta metodoloģija un publicēta eksperimentālā statistika (publicēti statistikas rādītāji)	5	3	5
Datu noliktavas ietvaros integrēti dati no ārējiem datu sniedzējiem/īpašniekiem (skaits)	63	63	63
Sagatavots augstskolu absolventu monitorings (personas)	15 000	30 000	30 000

STATISTIKAS DIMENSIJAS

Statistikas dimensijas

Oficiālās statistikas nodrošināšanas sistēmas koordinācija valstī

Pārskata periodā ir izpildīti visi CSP kompetencē esošie 2020. gada OSP darbi. OSP 2021.–2023. gada projekts savlaicīgi sagatavots un iesniegts Valsts kancelejā, un 2020. gada 24. novembrī to apstiprināja Ministru kabinets.

Īstenota oficiālās statistikas nodrošināšanas sistēmas vadošās iestādes funkcija: darbojas Statistikas padome, uzraudzīta Latvijas iestāžu, kas ražo Eiropas statistiku, (ONAs) saraksta aktualitāte, kā arī veiktas aktivitātes, lai veicinātu Eiropas statistikas Prakses kodeksa (Prakses kodekss) prasību ieviešanu ONAs. 2017. gada CSP Stratēģijā plānotā ONAs atbilstības līmeņa vērtība (85 % 2020. gadā) tika pārsniegta par 6 procentpunktiem. Turpinot darbu ar statistikas iestādēm, kas nodrošina nacionālo un starptautisko oficiālo statistiku, sasniegts iestāžu atbilstības vispārējās kvalitātes prasību līmenis – 86 %.

Statistikas nodrošināšana

Lauksaimniecības skaitīšana vienlaicīgi visās ES valstīs notiek reizi 10 gados. Noslēdzies **2020. gada lauksaimniecības skaitīšanas** datu vākšanas posms, kura ietvaros ir iegūta informācija par 63 tūkstošiem lauku saimniecību jeb 99 % no kopējā skaita. 2020. gada Lauksaimniecības skaitīšanā 23,2 % respondentu iesniedza datus elektroniski (2010. gadā tikai 1 %), bet no pārējiem informācija tika iegūta ar tiešās intervēšanas metodi. Pēc valstī izsludinātās ārkārtas situācijas saistībā ar Covid-19 tika pielāgoti informēšanas un datu vākšanas procesi – plānoto konferenču, semināru un sanāksmju vietā CSP sagatavoja video informatīvos un mācību materiālus intervētājiem un respondentiem, lai nodrošinātu kvalitatīvu veidlapu aizpildīšanu, kā arī informāciju medijiem par 2020. gada lauksaimniecības skaitīšanas norisi. Pirmajā datu vākšanas posmā (aprīlis–jūlijs) respondenti sniedza datus elektroniskajā datu vākšanas sistēmā un zvanīja uz bezmaksas tālruni, savukārt otrajā datu vākšanas posmā (septembris–decembris), papildus pirmā posma metodei lauku saimniecības telefonaptaujas uzsāka CSP intervētāji un LLKC speciālisti. 2020. gada lauksaimniecības skaitīšanā 184 rādītājus (no 288 rādītājiem) jeb 64 % ieguva no administratīvajiem datu avotiem, kas ir 4,5 reizes vairāk nekā 2010. gada lauksaimniecības skaitīšanā, kad no administratīvajiem datiem ieguva 40 rādītājus. 2020. gada lauksaimniecības skaitīšanas informācijas nodrošināšanai tika izmantoti dati no LAD Integrētās administrēšanas un kontroles sistēmas ES Tiešo maksājumu datubāzes, LDC Lauksaimniecības dzīvnieku reģistra, Bioloģiskās lauksaimniecības informācijas sistēmas un Novietņu infrastruktūras reģistra. 2020. gada Lauksaimniecības skaitīšanas galīgie rezultāti būs pieejami pēc datu apstrādes un kvalitātes kontroles darbu pabeigšanas 2022. gada 31. martā.

Statistikas dimensijas

Pabeigti **2021. gada tautas un mājokļu skaitīšanas sagatavošanās darbi** – izstrādāta 2021. gada tautas skaitīšanas metodoloģija, pabeigta aprēķinu un algoritmu metodoloģijas izstrāde un testēšana visiem rādītājiem, uzsākts darbs pie publicējamo rādītāju tabulu izstrādes. Saņemti papildu detalizēti administratīvie dati no VSAA, CSDD un NVD, novērtēta to kvalitāte, nodrošināta iedzīvotāju skaita novērtējuma sagatavošana, sākts darbs pie iedzīvotāju skaita novērtēšanas pilnveidotās metodes izstrādes. Līdzīgi kā esošā metode arī jaunā metode balstīsies uz PMLP Iedzīvotāju reģistra un citu administratīvo reģistru datiem, novērtējumu veicot ar matemātiskām metodēm. Attālinātā sanāksmē ar prof. Li-Chun Zhang, prof. Danny Pfefferman un Izraēlas statistikas pārstāvi Ahmad Hleihel diskutēts par iespējamiem virzieniem jaunas iedzīvotāju skaita novērtēšanas metodes izstrādei Latvijā. Noslēgts līgums un sākta sadarbība ar vienu no vadošajiem ekspertiem prof. Li-Chun Zhang par iedzīvotāju skaita novērtēšanas metožu izstrādi. Uzsākta pirmo modeļos balstītas klasterizācijas (model-based clustering) metodes rezultātu izvērtēšana. Informācija par tautas skaitīšanas sagatavošanās darbu progresu aprakstīta MK iesniegtajā ziņojumā "Par pasākumu plānā 2021. gada tautas skaitīšanas sagatavošanai un organizēšanai paredzēto pasākumu izpildi".

Datu kvalitātes attīstības nolūkos:

- 2020. gada septembrī nacionālajos kontos veikta būtiska revīzija: sagatavojot un integrējot piedāvājuma-izlietojuma tabulas; iekļaujot augošo koku krājas pieauguma novērtējumu; risinot jautājumus, kas saistīti ar finanšu sabiedrību institucionālā sektora aprēķinu metodoloģijas pilnveidošanu; jaunas metodoloģijas izstrāde un ieviešana, lai uzlabotu mājsaimniecību pirktu lietoto automašīnu novērtējuma kvalitāti gan mājsaimniecības gala patēriņam, gan importam u.c.
- turpināts darbs pie strukturālās biznesa statistikas sākotnējo datu analīzes mehānisma izveides datu iekļaušanai ceturkšņa IKP aprēķinā uz T+2 mēneši (publicējot gada pēdējo ceturksni un ceturkšņu summu), tādējādi mazinot atšķirības IKP novērtējumā starp ceturkšņa aprēķiniem un aprēķinu no gada datu avotiem. Uzlabots apdrošinātāju ceturkšņu pievienotās vērtības aprēķins: no vietējo apdrošinātāju pievienotās vērtības aprēķina tika izslēgta to ārvalstu filiāļu darbība, kā arī tika pievienoti dati par dalībvalstu filiāļu darbību Latvijā. Saskaņota informācijas saņemšana par dažādiem lauksaimniecības rādītājiem un biznesa pakalpojumu cenu indeksiem IKP ātrā novērtējuma vajadzībām. IKP ātrā novērtējuma rezultāti tika publicēti 1 dienu pirms *Eurostat* preses ziņojuma. Latvija ir viena no tām ES dalībvalstīm, kas rēķina un publicē IKP ātro novērtējumu uz T+30, un viena no retajām, kas to dara dienu pirms *Eurostat* publikācijas. Šāds grafiks tiks ievērots arī turpmāk.
- 2020. gada laikā turpināts aktīvs darbs pie BII aprēķinos iekļauto

Statistikas dimensijas

būvniecības modeļu izvērtēšanas. Gada sākumā tika saņemts atjaunotais unificētais būvmodelis "Tilts", kas integrēts 2020. gada BII svaru aprēķinā un BII aprēķinā, sākot ar 2020. gada janvāra datiem. Gada nogalē saņemti atjaunotie unificētie būvmodeļi "Privātmājas uzturēšana" un "Daudzdzīvokļu mājas uzturēšana".

- 2020. gadā turpināts darbs pie datu kvalitātes uzlabošanas attiecībā uz uzkrāto pensiju saistību novērtēšanu sociālajā apdrošināšanā. Tika precizēti rādītāji 2015.–2018. gadam, pārskatot ievaddatus, pieņēmumus uzkrāto pensiju saistību modelī un atsevišķu rādītāju aprēķinu metodiku. Ir pilnveidots privāto pensiju fondu pievienotās vērtības aprēķins. Saņemta uzkrāto pensiju saistību novērtēšanas modeļa izstrādātāja piekrišana veikt modeļa aktualizēšanu 2021. gadā.
- CSP kā vadošā un koordinējošā statistikas iestāde Latvijā piedalījās Eurostat vadītā Peer Review jeb detalizētās ekspertīzes 3. kārtas metodoloģisko dokumentu sagatavošanas pasākumos statistikas iestāžu un nacionālo statistikas sistēmu atbilstības ES Prakses kodeksa prasību novērtēšanai, sniedzot detalizētus ieteikumus un uzlabojumus dokumentācijas izstrādē.
- Ņemot vērā valstī Covid-19 ierobežošanas nolūkā izsludināto ārkārtas situāciju, no 13.03.2020. CSP pārtrauca iedzīvotāju aptaujāšanu klātienē viņu mājvietās. Pateicoties tam, ka CSP ir praktiska pieredze telefoninterviju veikšanā, klātienes intervijas tika aizvietotas ar telefonintervijām. Neraugoties uz noteiktajiem ierobežojumiem, personu un māsaimniecību apsekojumus savāks datu kvalitātes nosacījumiem atbilstošs datu apjoms, kā arī nodrošināta apsekojumu datu publicēšana noteiktajos termiņos.

"Vienot pasauli ar ticamiem datiem" – 2020. gada Pasaules statistikas dienas sauklis, kas aicina lēmumu pieņemšanā uzticēties kvalitatīviem datiem un sadarboties inovatīvu risinājumu meklējumos.

Statistikas jomu eksperti uzturējuši aktīvu komunikāciju ar datu īpašniekiem un datu lietotājiem ar mērķi sabalansēt datu īpašnieku iespējas un datu lietotāju vēlmes, lai sagatavotu aktuālu un kvalitatīvu statistisko informāciju, kā arī sadarbībā ar profesionāļiem veicinātu inovatīvu datu ieguves, apstrādes un izplatīšanas risinājumu iedzīvināšanu statistikas nodrošināšanas procesos.

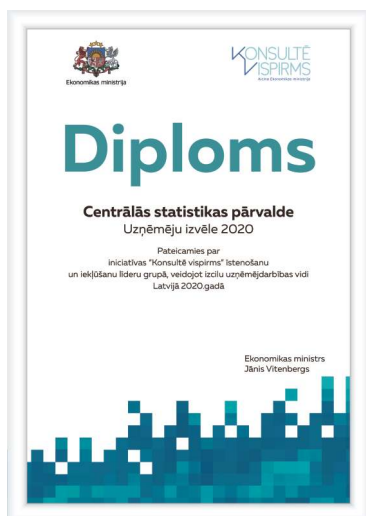
2020. gadā 30 tūkstoši jeb ceturtdaļa no visiem ekonomiski aktīvajiem uzņēmumiem Latvijā CSP sniedza dažādus rādītājus. Kopā iesniegti aptuveni 370 000 statistikas pārskatu no uzņēmumiem, valsts un pašvaldību iestādēm, pašnodarbinātajiem un zemnieku saimniecībām. Jau kopš 2015. gada CSP katru gadu kādam no respondentiem saka īpašu paldies par teicamu sadarbību kvalitatīvu statistikas datu nodrošināšanā. 2020. gadā balvu saņēma SIA "Tolmets".

**PASAULES
STATISTIKAS
DIENA**
20.10.2020
**VIENOT
PASAULI AR
TICAMIEM
DATIEM**

Statistikas dimensijas

19. novembrī Ekonomikas ministrijas rīkotajā uzņēmējiem atsaucīgāko iestāžu apbalvošanā iniciatīvas "Konsultē vispirms" ietvaros CSP saņēma apbalvojumu "Uzņēmēju izvēle 2020".

"Statistikas pārvalde šajā iniciatīvā piedalās jau trešo gadu un lepojas ar augsto novērtējumu, jau otrreiz "Konsultē vispirms" īstenošanas laikā saņemot apbalvojumu "Uzņēmēju izvēle". Šajā sarežģītajā laikā ļoti svarīga ir laba partnerība starp datu sniedzējiem un datu ražotājiem. Statistikas pārvalde regulāri investē aktivitātēs, kuras šo partnerību veido atvērtāku, vieglāku un saprotamāku. Saņemtais apbalvojums ir apliecinājums tam, ka šis darbs attīstās pareizā virzienā," pēc nominācijas paziņošanas teica CSP priekšiece Aija Žigure. Viņa arī norādīja, ka šajā izaicinošajā laikā dati ir jo īpaši svarīgi, lai arī uzņēmumiem ir daudzi citi izaicinājumi, ar ko tikt galā, tāpēc CSP jo īpaši novērtē uzņēmēju atsaucību.

Kā norāda Ekonomikas ministrija, aptaujātie uzņēmēji īpaši atzinīgi vērtē darbinieku neitralitāti lēmumu pieņemšanā, savlaicīgu atgādinājumu nosūtīšanu par normatīvo aktu izpildes termiņiem un prasībām, kā arī "ieciētības" režīma piemērošanu jaunu normatīvu ieviešanas periodā.

Statistikas datu pieejamības attīstība

"Apmaldīties var mežā un apmaldīties var arī datos, tāpēc gādājam, lai vajadzīgie dati kā kompass ir rokā ikvienam, kam tie ir nepieciešami – no skolnieka līdz pētniekam. Datu vizualizācijas, pētnieciskās datu kopas, ģeotelpiskā statistika, metadati – to visu sniedzam datu lietotājiem," teic CSP Informācijas un komunikācijas departamenta direktors Uldis Ainārs.

Baltijas Ģeotelpiskas informācijas tehnoloģiju konferencē CSP pārstāvis prezentēja blīvi apdzīvotu teritoriju aprēķina metodoloģiju, kas izveidota, lai ļautu analizēt iedzīvotāju faktisko izvietojumu Latvijas teritorijā – blīvi apdzīvotās teritorijās, kas ir alternatīva pastāvošajām administratīvajām teritorijām un teritoriālajām vienībām (pilsētām un ciemiem).

24. septembrī seminārā LU Dabaszinātņu centrā par teritoriālo statistiku un tās izmantošanas iespējām pirmo reizi tika demonstrēts **teritoriju ekonomiskās aktivitātes datu analīzes rīks** tea.csb.gov.lv, kas ļauj izvērtēt iedzīvotāju kustību un uzņēmumu un cilvēku radīto pievienoto vērtību dažādās teritorijās. Ar tā palīdzību var analizēt ekonomiskos rādītājus pēc iedzīvotāju dzīvesvietas vai darbavietas, kā arī teritorijā dzīvojošo iedzīvotāju darbavietu ģeotelpisko novietojumu un teritorijā notiekošās ekonomiskās aktivitātes – noskaidrot svarīgākās nozares, kurās strādā konkrētās teritorijas uzņēmumi vai teritorijā dzīvojošie iedzīvotāji.

CSP Informācijas un komunikācijas departamenta direktors Uldis Ainārs

Statistikas dimensijas

savienības, Ekonomikas ministrijas, VARAM, VRAA, LU, Latvijas Bankas, karšu izdevniecības "Jāņa sēta", kā arī no CSP. Semināru vadīja LU pasniedzējs un portāla nra.lv komentētājs Juris Paiders. Semināram tika nodrošināta tiešraide internetā. Video ieraksts un prezentācijas pieejamas csb.gov.lv/teritoriju_statistika.

CSP sagatavots inovatīvs statistikas produkts – **augstskolu un profesionālo izglītības iestāžu absolventu monitorings**. Pirmo reizi sagatavoti un iesniegti Izglītības un zinātnes ministrijai augstskolu absolventu monitoringa kopsavilkuma dati par 2017. gada augstskolu absolventu aktivitāti un nodarbinātību 2018. gada nogalē un šo absolventu ienākumiem 2018. gadā. 2020. gada decembrī jau otro reizi sagatavoti dati par 2017. gada augstskolu absolventiem – aktivitāti un nodarbinātību 2019. gada nogalē un ienākumiem 2019. gadā, kā arī par 2018. gada augstskolu absolventu un pirmo reizi profesionālās izglītības iestāžu absolventu aktivitāti un nodarbinātību un ienākumiem 2019. gadā.

Sniedzot informatīvo atbalstu Covid-19 ārkārtas situācijas dēļ, **sagatavoti aktuāli statistikas dati**. Lai datu lietotājiem būtu ātri un ērti pieejami dati par Covid-19 saistošām tēmām, izveidota atsevišķa sadaļa, kurai sagatavotas relīzes un papildu dati: "116 tūkstošiem Latvijas iedzīvotāju ir elpošanas ceļu hroniskās slimības", "Darbinieki Covid-19 visvairāk skartajās nozarēs", "Iedzīvotāji, kuriem nav iespējas saņemt materiālu vai nemateriālu palīdzību", "Attālināti nodarbināto darbinieku skaits", ikmēneša dati "Bezdarba līmenis 2020. gadā", "Mājsaimniecību uzkrājumi 2020. gada sākumā", "Reģistrēto laulību skaits Latvijā janvārī–septembrī", "Covid-19 ietekme uz radošajām industrijām".

Iestājoties ārkārtas situācijai, aktuāls kļuva jautājums par tās **ietekmes apjoma uz tautsaimniecības nozarēm novērtējumu**. Lai nodrošinātu pēc iespējas operatīvāku informāciju par vispārējo situāciju nozarēs, CSP sāka publicēt regulārus preses ziņojumus par uzņēmējdarbības konfidences rādītājiem rūpniecības, būvniecības, mazumtirdzniecības un pakalpojumu nozarē. Dati tiek iegūti, ik mēnesi veicot uzņēmumu konjunktūras apsekojumus atbilstoši ES Kopīgās saskaņotās konjunktūras un patērētāju apsekojumu programmas metodoloģijai ar Eiropas Komisijas līdzfinansējumu. Papildu apsekojuma programmai uzņēmējiem vairākus mēnešus pēc kārtas tika jautāts par to darbību ierobežojošiem faktoriem, tai skaitā Covid-19 ietekmi. Papildu tam tika apkopoti un analizēti uzņēmēju sniegtie komentāri, aizpildot regulārās īstermiņa statistikas par nozaru apgrozījumu un produkcijas ražošanu apsekojumu veidlapas. Arī šī informācija tika atspoguļota ikmēneša preses ziņojumos par nozaru darba rezultātiem.

Pārskata periodā tika veikts *webscraping* no starptautiskas naktsmītņu rezervēšanas platformas, lai noskaidrotu viesu dzīvokļu skaitu Latvijā, to

Statistikas dimensijas

raksturojošos rādītājus un pavadīto nakšu skaitu par 2018.–2019. gadu. Apkopotie **eksperimentālie dati** publicēti e-publikācijā "Tūrisma statistikas aktualitātes 2020. gadā". Panākta vienošanās ar ES dalībvalstu statistikas iestādēm nosūtīt ikmēneša datus par tūristu mītnēs pavadītajām naktīm valstu dalījumā, sākot no 2019. gada janvāra. Datus izmantos, lai novērtētu ceļotāju plūsmas starp valstīm Covid-19 pandēmijas laikā un pēc tās. Par aktuālākajiem aspektiem *webscraping* un skenerdatu izmantošanā statistikas vajadzībām, tajā skaitā kvalitātes izlīdzināšanas jautājumiem attiecībā uz SPCI apkopošanu, izmantojot alternatīvos datu avotus, CSP eksperti piedalījušies diskusijās ECB un Eurostat rīkotajās sanāksmēs. CSP pārstāvji piedalījās ANO EEK semināru sērijā par PCI apkopošanu Covid-19 krīzes apstākļos.

Pārskata gadā turpināts darbs pie starptautiski un nacionāli ļoti būtiskiem un datu lietotāju atzinīgi novērtētiem dzimumlīdztiesības datiem – papildināta atsevišķi veidotā sadaļa CSP tīmekļvietnē, sagatavoti ieraksti sociālajos tīklos ar papildinošām infografikām. Latvijas paveiktais atzinīgi novērtēts arī starptautiski, aicinot CSP ekspertus sagatavot ANO dzimumlīdztiesības publikācijai "World`s Women 2020" sadaļu par sieviešu un vīriešu nodarbinātību māsaimniecībās ar bērniem. CSP eksperti ANO dzimumlīdztiesības publikācijai "World`s Women 2020" sagatavojuši sadaļu par sieviešu un vīriešu nodarbinātību māsaimniecībās ar bērniem.

Lai datu lietotājiem paplašinātu statistikas datu piedāvājumu, Makroekonomiskās statistikas departamenta eksperti organizēja tikšanos, kuras mērķis bija apzināt potenciālo datu lietotāju vajadzības attiecībā uz ikgadējo nacionālo kontu sistēmas produktivitātes rādītāju aprēķinu rezultātu izmantošanu nacionālā līmenī. Tika atbalstīta nepieciešamība pēc aprēķinu rezultātiem, līdz ar to pēc saskaņošanas ar Eurostat CSP publicēs aprēķinu rezultātus datubāzē, kā arī izvērtēs iespējas turpmāk turpināt rēķināt nacionālo kontu sistēmas produktivitātes rādītāju un katru gadu publicēt CSP datubāzē. Savukārt Uzņēmumu statistikas departamenta eksperti sadarbojās ar Ekonomikas ministriju, Pārresoru koordinācijas centru, Pētniecības un attīstības kopieni, "Latvijas valsts meži", attīstot P&A un inovāciju statistikas uzskaiti CSP pārskatos.

2020. gadā jau 73. "Latvijas statistikas gadagrāmata" izdevums iznāca drukātā formātā. "Latvijas statistikas gadagrāmata 2020" iekļauti svarīgākie oficiālās statistikas datubāzē pieejamie dati. Izdevumā ir 14 tematiskās sadaļas, lietotāju ērtībām un labākai datu uztveramībai saturs ilustrēts ar kartēm un grafikām.

Viena no CSP sen lolotām idejām praktisku izpildījumu piedzīvoja Pasaules statistikas dienā, 20. oktobrī, kad CSP noslēdza ļoti nozīmīgu sadarbības līgumu ar LU par studiju procesa un zinātniskā darba pilnveidi atbilstoši darba tirgus prasībām un plašākām sadarbības iespējām ar studentiem, tā veicinot statistikas nozares ilgtspējīgāku attīstību, studiju un pētniecības kvalitāti, kā arī

Statistikas dimensijas

paplašinās studentu iespējas gūt praktiskas iemaņas no zinošākajiem CSP ekspertiem. "Datu laikmetā jaunu partnerības formu attīstīšana un esošo stiprināšana ir katras nacionālās statistikas iestādes darba kārtībā gan Eiropā, gan pasaulē. Šāda veida partnerība ir gadiem lolots CSP mērķis, un ir likumsakarīgi, ka šis līgums tiks noslēgts tik zīmīgā dienā!" ar gandarījumu pauž CSP priekšniece Aija Žīgure.

CSP statistisko datu vākšanas, apstrādes un izplatīšanas informācijas sistēmu modernizācija

CSP datu vākšana notiek centralizēti, lai nodrošinātu vienotu pieeju datu vākšanas un apstrādes darba koordinēšanā, pilnveidojot uz pakalpojumiem orientētu klientu apkalpošanas kultūru. Klientu atbalsta daļas operatori sniedz informāciju un konsultē pa vienoto bezmaksas tālruni, e-pastu un tiešsaistes čatu. Sistēmas administrators monitorē un analizē zvanus, e-pasta vēstules un tiešsaistes saraksti, lai nodrošinātu sniegtā pakalpojuma kvalitāti. 2020. gadā izskatīti un apstrādāti 6 568 EDV sistēmas (e-pārskata) lietotāju reģistrēšanās pieteikumi. Minētajā periodā uz konsultatīvo tālruni 80000098 fiksēti 6 469 ienākošie un 12 551 izejošie zvani, 212 reizes izmantota čata funkcija.

Datu vākšanas modernizācijas procesu ietvaros 2020. gada pavasarī noslēgta jauna starpresoru vienošanās par informācijas sniegšanu starp CSP un LDC, kas nodrošinās jaunu administratīvo datu saņemšanu un ļaus samazināt respondentu noslodzi. 2020. gada 16. jūnijā pirmo reizi ir saņemta informācija no LDC Novietņu infrastruktūras reģistra par dzīvnieku turēšanas un ēdināšanas sistēmas un kūtsmēslu apsaimniekošanu, kas 2020. gada lauksaimniecības skaitīšanā gandrīz pilnībā nodrošināja datus modulim par lauksaimniecības dzīvnieku turēšanu un kūtsmēslu apsaimniekošanu, tādējādi paplašinot administratīvo datu izmantošanu lauksaimniecības statistikā. Saskaņā ar Starpresoru vienošanos ar LDC 2020. gada augustā pirmo reizi saņemti dati par reģistrētām akvakultūras zivju, vēžveidīgo un molusku novietnēm, kas atvieglos akvakultūras statistikas datu ieguvī.

Cenu reģistrācijas un tam sekojošo Patēriņa cenu indeksa (PCI) un Saskaņotā patēriņa cenu indeksa (SPCI) aprēķinu procesu modernizācijas ietvaros 2020. gadā notika pāreja uz **Cenu vākšanas un indeksu apstrādes sistēmu (CVIAS)**, kas ir CSP speciālistu izstrādāta tiešsaistes cenu vākšanas un indeksu aprēķināšanas sistēma, kas apvieno sevī visus posmus, sākot no datu savākšanas, validācijas un analīzes līdz aprēķiniem un laikrindu uzglabāšanai. Funkcionāli var nodalīt divas savstarpēji saistītas lietotnes: cenu vākšana un cenu un indeksu apstrādes sistēma.

ERAF projektu (2014–2020) ietvaros atbilstoši apstiprinātajam darba plānam īstenoti oficiālās statistikas portāla izstrādes pasākumi, **sagatavota oficiālās statistikas publicēšanas koplietošanas platforma**. Sagatavoti un

CSP sadarbības līgums ar LU

Statistikas dimensijas

2020. gada 11. augustā izdoti MK noteikumi "Oficiālās statistikas portāla noteikumi". Pēc portāla publiskās atvēršanas lietotājiem ir pieejams portāla saturs, t.i., arī projektā pilnveidotie procesi – "Statistikas sagatavošana (konvertācija), apmaiņa, glabāšana un publicēšana", "Aprakstošo metadatu nacionālā standarta izveide un standarta komponentu kartēšana, metadatu publicēšana", "Ģeotelpiskās statistikas sagatavošana un publicēšana" un "Statistikas un pētniecības datu iegūšanas process – lietotāja perspektīva".

Datu drošības attīstības ietvaros CSP izveidota **Projektu, pieteikumu pārvaldības un drošības informācijas apstrādes sistēma** (PITS). Sistēmas mērķis ir nodrošināt IT projektu pārvaldību, IT pieteikumu reģistrāciju un atsekošanu, piekļuves tiesību pieprasījumu un izmaiņu reģistrāciju, kā arī informācijas drošības incidentu reģistrāciju un pārvaldību. Šo sistēmu plānots sasaistīt ar citiem jau esošiem darba plānošanas un organizēšanas rīkiem, lai uzlabotu iekšējās darba organizācijas efektivitāti.

CENU REĢISTRĀCIJAS
STATISTIKAS
UN
NACIONĀLO KONTU
MODERNIZĀCIJA

Cenu reģistrācijas statistikas un nacionālo kontu modernizācija

Patēriņa cenu indeksu aprēķina procesa modernizācija

Latvijā kā galvenais inflācijas rādītājs tiek izmantots Patēriņa cenu indekss (PCI), kas mēra vidējā cenu līmeņa izmaiņas iedzīvotāju patēriņā nozīmīgākajām precēm un pakalpojumiem. Šo rādītāju lieto sociālo pabalstu aprēķinos, algu un pensiju indeksēšanai, nomas un īres maksu pārskatīšanai, grāmatvedībā, fizisko un juridisko personu materiālo zaudējumu kompensācijas noteikšanai (neizmaksātas algas, zādzības, nelaimes gadījumi u. tml.), kā arī makroekonomiskajā analīzē, pētot inflācijas procesus ilgākā laika periodā.

Patēriņa cenu apsekojums tiek veikts katru mēnesi no 4. līdz 20. datumam Rīgā un 10 citās Latvijas pilsētās, un tā laikā tiek apsekoti aptuveni divi tūkstoši dažādu tirdzniecības un maksas pakalpojumu objekti un novērotas aptuveni 25 tūkstoši cenas. Šo darbu veic speciāli apmācīti CSP darbinieki – cenu reģistratori.

Lai modernizētu cenu reģistrācijas (vākšanas) procesu un tam sekojošo PCI un Saskaņotā patēriņa cenu indeksa (SPCI) aprēķinu, 2020. gadā notika pāreja uz Cenu vākšanas un indeksu apstrādes sistēmu (CVIAS). Šī ir CSP speciālistu izstrādāta tiešsaistes cenu vākšanas un indeksu aprēķināšanas sistēma, kas apvieno sevī visus indeksu aprēķināšanas posmus, sākot no datu savākšanas, validācijas un analīzes līdz aprēķiniem un laikrindu uzglabāšanai. Funkcionāli var nodalīt divas savstarpēji saistītas lietotnes: cenu vākšana un cenu un indeksu apstrādes sistēma.

Cenu vākšanas lietotne tiek izmantota cenu reģistrācijai, aizstājot patēriņa cenu apsekojuma papīra formas ar planšetdatoriem. Tā ir *web* bāzēta, tāpēc darbam ar lietotni ir nepieciešams interneta savienojums, taču ir iespējams reģistrēt izvēlēta veikala preču cenas arī bezsaistē. Šajā gadījumā dati tiek saglabāti lokāli un, kad interneta savienojums atkal ir pieejams, informācija automātiski tiek ielādēta datu apstrādes lietotnē. Izmantojot datu vākšanas lietotni, cenu fiksēšana notiek tikai vienreiz (līdz šim cenas tika fiksētas apsekojuma papīra formā un tikai pēc tam tika ievadītas datu apstrādes sistēmā), kā arī cenas uzreiz pēc to ievades redzamas arī datu pārbaudes pusē.

Cenu un indeksu apstrādes lietotne nodrošina cenu pārbaudi un analīzi, cenu indeksu aprēķinu un rezultātu uzglabāšanu. Sistēma nodrošina iespēju validēt savākto informāciju tiklīdz tā ir saglabāta ierīcē, sekot līdzī uzdevumu izpildes savlaicīgumam un cenu reģistrēšanas grafika ievērošanai, paredz vairākas datu analīzes opcijas, ieskaitot atsevišķu eksperimentālo formulu testēšanu, ļauj ātri reaģēt un pielāgot atsevišķas funkcijas konkrētai situācijai (piemēram, Covid-19 krīzei), līdz ar to būtiski palielina darba efektivitāti un ļauj optimizēt darbu.

Covid-19 dēļ bija regulāri jāveic izmaiņas patēriņa cenu indeksu sagatavošanā,

Cenu reģistrācijas statistikas un nacionālo kontu modernizācija

operatīvi pielāgojot cenu reģistrāciju sociālās distancēšanās un ierobežojumu apstākļiem. CVIAS ļāva maksimāli apzināt slēgto reģistrēšanas vietu īpatsvaru un provizorisko trūkstošo cenu apjomu katrā patēriņa grupā, izvērtēt, kādas metodes izmantot trūkstošo cenu imputēšanai. Izvērtējot datus sektoros ar nulles aktivitāti, veikt simulācijas, lai izvēlētos atbilstošākās imputācijas metodes katram konkrētam gadījumam. Indeksa aprēķināšanas programmā tika ieviesti papildu kodi un to funkcionalitāte, lai nodrošinātu ar Covid-19 saistīto imputāciju aprēķinu un pēc tam sagatavotu papildu informāciju lietotājiem par imputāciju statistiku, preses ziņojumā iekļaujot papildu sadaļu.

Turpinot PCI attīstības darbus, 2021. gada 1. ceturksnī oficiālās statistikas portālā būs pieejama uzlabota inflācijas kalkulatora versija, kas ļaus datu lietotājiem ātri iegūt informāciju par patēriņa cenu pārmaiņām izvēlētajā periodā ne tikai visām precēm un pakalpojumiem, bet jebkurai Eiropas individuālā patēriņa veidu klasifikācijas (ECOICOP) kategorijai līdz pat apakšklašu līmenim. Informācijas aktualizēšanu kalkulatorā, pateicoties CVIAS piedāvātajām opcijām, būs iespējams nodrošināt automatiski.

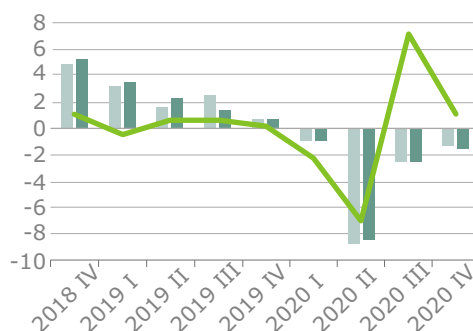
Vidējā termiņā CVIAS sistēmā tiks integrēta jauna ANO individuālā patēriņa veidu klasifikācija COICOP 2018. Tiks iestrādāta papildu funkcionalitāte simulācijām un vēsturisko laikrindu aprēķinam ar iespēju nākotnē viegli pāriet uz PCI apkopošanu atbilstoši jaunajai klasifikācijai. Šobrīd Eurostat granta projekta ietvaros darbs notiek paralēli gan pie mājsaimniecību gala patēriņa naudas izdevumu pārklasificēšanas, gan IT risinājuma izstrādes.

Nacionālo kontu datu kvalitātes pilnveidošana

Nacionālie konti ir kontu un bilanču sistēma, kas nodrošina plašu un integrētu sistēmu, lai aprakstītu valsts ekonomiku. Šī sistēma ir balstīta uz kopīgiem jēdzieniem, definīcijām, klasifikācijām un grāmatvedības noteikumiem, kas sniedz konsekventu, uzticamu un salīdzināmu ekonomikas kvantitatīvo aprakstu, kas ir starptautiski salīdzināma ar pārējām ES dalībvalstīm. Nacionālie konti sniedz sistemātiskus un detalizētus ekonomikas datus, kas noder ekonomikas analīzei, lai atbalstītu politikas veidošanas attīstību un uzraudzību. Analīzes vajadzībām nacionālo kontu statistikā ir jāuztur salīdzināmas datu laikrindas, sākot ar datiem par 1995. gadu, kas ļauj pētīt un analizēt gan kopējās ekonomikas, gan atsevišķu nozaru, gan arī citu nacionālo kontu rādītāju izaugsmi dažādos ekonomikas aktivitātes ciklos.

Pazīstamākais nacionālo kontu sistēmas rādītājs ir IKP. Ņemot vērā, ka pastāvīgi tiek pilnveidota nacionālo kontu sistēmas metodoloģija, gan izstrādājot jaunas pamatnostādnes, gan harmonizējot esošo prasību praktisko pielietojumu, regulāri tiek veiktas revīzijas nacionālo kontu laikrindās. Ņemot vērā, ka CSP publiskajās datubāzēs tiek uzturēti tikai aktuālie nacionālo kontu dati, sākot ar 2020. gadu, pie attiecīgo tabulu metadatiem atsevišķu datņu veidā tiek publicēti

IKP izmaiņas salīdzināmajās cenās, %

Cenu reģistrācijas statistikas un nacionālo kontu modernizācija

gan gada, gan ceturkšņa nacionālo kontu sistēmas galveno rādītāju revīziju trijstūri (vēsturiskie dati), sākot ar stāvokli uz 2014. gada septembri.

2019. gada beigās *Eurostat* granta projekta ietvaros pirmo reizi CSP vēsturē tika sagatavotas piedāvājuma-izlietojuma tabulas (PIT) iepriekšējā gada cenās. PIT sniedz detalizētu priekšstatu par ekonomiku, apvienojot ražošanas procesa elementus, preču un pakalpojumu (produktu) izmantošanu un ienākumus. IKP novērtēšana, izmantojot piedāvājuma-izlietojuma tabulas, ir labākais veids, kā pārliecināties, ka abi IKP novērtējumi (novērtēti no ražošanas un izlietojuma aspekta) ir vienādi detalizētā produktu līmenī un ar to palīdzību tiek uzlabota IKP aprēķinu precizitāte.

2020. gadā turpinājām attīstīt lietotās metodes un ieviest praksē regulāru piedāvājuma-izlietojuma tabulu sagatavošanu iepriekšējā gada cenās. Izstrādājot nacionālo metodoloģiju PIT sagatavošanai iepriekšējā gada cenās, vienlaicīgi tika pārskatīta arī salīdzināmo cenu aprēķinu metodoloģija (apjoma novērtēšana), kas ļaus nacionālajos kontos ieviest dubulto deflāciju (atsevišķi novērtējot izlaidi un starppatēriņu, turklāt starppatēriņu aprēķinot produktu līmenī).

CSP Metodoloģiskās padomes ietvaros ir uzsākta kolēģu iepazīstināšana ar izstrādāto nacionālo metodoloģiju PIT sagatavošanai iepriekšējā gada cenās. Ņemot vērā, ka dubultās deflācijas ieviešanas gadījumā tiks precizēti līdzšinējie IKP novērtējumi, šobrīd vēl tiek analizēta izstrādātās metodoloģijas noturība laikā, kā arī nepieciešams pielāgot izstrādāto metodoloģiju ceturkšņa nacionālo kontu vajadzībām, kur aprēķinos tiek izmantoti citi datu avoti, nekā veicot aprēķinus no gada datu avotiem. Tiks izstrādāts dubultās deflācijas ieviešanas plāns nacionālajos kontos. Par metodoloģijas izmaiņām plānots informēt arī galvenos datu lietotājus.

Datu analītiķu vajadzībām, paplašinot metodoloģisko materiālu pieejamību, *Eurostat* granta projekta ietvaros tika sagatavots Ceturkšņa nacionālo kontu avotu un metožu apraksts angļu valodā. Tiks sagatavota arī versija latviešu valodā, kas būs pieejama visiem interesentiem. Granta projekta ietvaros tika sagatavots arī *Gada sektoru kontu avotu un metožu apraksts* un *Reģionālo kontu avotu un metožu apraksts*. Arī šiem aprakstiem tiks sagatavotas latviskās versijas. Tāpat tika atjaunots arī *Valdības budžeta deficīta un parāda datu avotu un metožu apraksts*.

2020. gada 4. ceturksnī tika uzsākta IKP ātrā novērtējuma rezultātu publicēšana lietotājiem CSP mājaslapā un oficiālās statistikas portālā vienu dienu pirms *Eurostat* preses ziņojuma. Latvija ir viena no tām ES dalībvalstīm, kas rēķina un publicē IKP ātro novērtējumu 30. dienā pēc pārskata ceturkšņa, un viena no retajām, kas to dara dienu pirms *Eurostat* publikācijas, tātad faktiski 29. dienā. Šādu grafiku paredzēts ievērot arī turpmāk.

2021. GADA
TAUTAS SKAITĪŠANA

2021. gada tautas skaitīšana

2021. gada tautas un mājokļu skaitīšana

Ministru kabineta 2015. gada 2. jūnija rīkojumā Nr. 280 "Par Pasākumu plānu 2021. gada tautas skaitīšanas sagatavošanai un organizēšanai" tika noteikts, ka 2021. gada tautas skaitīšanu jāveic, visu nepieciešamo informāciju iegūstot no administratīvajiem reģistriem un citām datu bāzēm, atsakoties no iedzīvotāju aptaujas internetā vai viņu dzīvesvietās.

2021. gadā Latvijā pirmo reizi tautas un mājokļu skaitīšana tiek veikta, izmantojot tikai administratīvos datus, tādējādi pievienojoties attīstīto Ziemeļvalstu grupai, kuras piemēram tā vēlas sekot. Informācija par iedzīvotājiem un mājokļiem saskaņā ar tautas skaitīšanas programmu tiek sagatavota atbilstoši situācijai 2021. gada 1. janvārī.

Turpmāk iedzīvotāji tautas skaitīšanās vairs netiks aptaujāti klātienē, bet visi rādītāji tiks sagatavoti, izmantojot administratīvos datus, tādējādi būtiski mazinot arī nepieciešamos finanšu un cilvēku resursus.

Tautas skaitīšana ir jāveic obligāti, tās norises laiks noteikts ES tiesību aktos (regulā) un tās atlikšana nozīmē naudas soda piemērošanu valstij (kas būtu tuvu pašas skaitīšanas izmaksām) un pienākumu valstij to veikt nākamajā gadā. Lai šāda situācija nerastos un ņemot vērā plašos valstī esošos reģistrus, kā arī, lai mazinātu izmaksas, pēc 2011. gada tautas skaitīšanas tika pieņemts lēmums veikt sagatavošanās darbus, lai tautas skaitīšana varētu notikt, izmantojot reģistru datus. 2020. un 2021. gada ārkārtas situācija, kad pilnībā tika apstādināts klātienē intervētāju darbs, pierādīja, ka lēmums tautas un mājokļu skaitīšanu organizēt, izmantojot tikai administratīvos datus, ir bijis pareizs. Šobrīd līdzīgu risinājumu meklē arī valstis, kas bija plānojušas 2021. gada tautas un mājokļu skaitīšanu veikt tradicionālā veidā. Latvijai ir bijis laiks sagatavoties, izstrādāt metodoloģiju rādītāju sagatavošanai, strādāt pie administratīvo datu kvalitātes uzlabošanas.

Lai nodrošinātu tautas skaitīšanu, kas balstīta uz administratīvajiem datiem, tika pieņemts lēmums veidot sociālās statistikas datu noliktavu (SSDN), kas nodrošinātu drošu un strukturētu saņemto personas datu uzglabāšanu, un lietotāji ar vienkāršiem kritērijiem varētu veikt datu atlasīšanu, kopsavilkumu izveidi. Liela uzmanība sistēmas izveidē un pilnveidē pievērsta datu drošībai-sistēmā pieejams lietotāju administrēšanas modulis, kas nodrošina tiesību kontroli līdz pat atsevišķām datu kolonnām un tiek fiksētas lietotāju darbības sistēmā. Tāpat sistēmā tiek uzturēti datu apraksti, veikta sākotnējā datu kvalitātes kontrole. Datu noliktavas izveide ļāvusi pilnveidot datu apstrādes procesu CSP (noliktavas iespējas šobrīd jau tiek izmantotas arī apsekojumiem), un tās izmantošana tiks turpināta arī pēc 2021. gada tautas skaitīšanas.

Lai nodrošinātu visu tautas un mājokļu skaitīšanas rādītāju sagatavošanu, ir

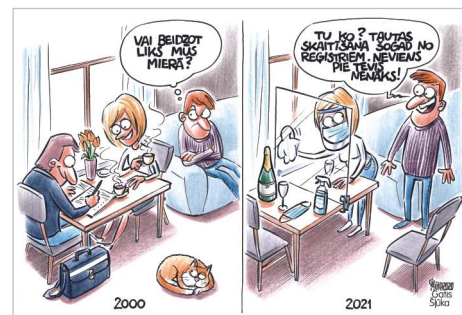
2021. gada tautas skaitīšana

veikts liels darbs pie metodoloģijas izstrādes. Jau vairākus gadus ir veikta testa rādītāju sagatavošana, veikta to kvalitātes izvērtēšana, meklēti risinājumi metodoloģijas pilnveidošanai. Vieni no sarežģītākajiem rādītājiem ir nodarbinātības rādītāji, jo ne visi iedzīvotāji ir nodarbināti oficiāli. Pamata datu avots šiem rādītājiem ir Valsts ieņēmumu dienests, bet datu kvalitātes nolūkos, lai informācija būtu pilnīgāka, papildus apzināti citi avoti. Lai rādītājos ietvertu arī neregistrēto nodarbinātību, CSP ir veikusi izpēti ar dažādiem matemātiskās modelēšanas algoritmiem trūkstošo datu imputācijai un datu rediģēšanai (kopā abus procesus sauc par datu koriģēšanu). Datu koriģēšanai CSP izmanto un testējusi vairākus mašīnmācīšanās algoritmus. Šobrīd koriģēšana tiek veikta, izmantojot k-tuvāko kaimiņu metodi un rekursīvās sadalīšanas un regresijas koku (rpart) metodi. Iegūtās statistikas validēšanai tiek izmantoti darbaspēka apsekojumu dati, kas šobrīd ir vienīgais alternatīvais datu avots, kurā katru gadu iegūst līdzīgu statistiku, kā plānots 2021. gada tautas skaitīšanā. Tai pašā laikā jāņem vērā, ka bieži vien informācija par nodarbināto profesijām administratīvajos datos ir precīzāka, jo Profesiju klasifikators ir ļoti detalizēts un respondenti apsekojumos ne vienmēr var precīzi norādīt savu profesiju. Līdzīgi izglītības sistēmas izmaiņu dēļ arī informācija par iedzīvotāju izglītības līmeni bieži vien reģistros ir precīzāka (īpaši attiecībā uz profesionālo ne augstāko izglītību, kas tiek dalīta vairākos izglītības līmeņos).

Pēc 2011. gada tautas skaitīšanas pieņemtais lēmums par labu pārejai uz reģistros balstītu tautas un mājojļu skaitīšanu ir bijis ļoti tālredzīgs, jo iedzīvotāju atbildētība apsekojumos ik gadu mazinās, un tradicionālā pieeja sociālās statistikas datu apkopošanai par personām un māsaimniecībām vairs nespēj dot vēlamus rezultātus. Tradicionālas tautas skaitīšanas sekmīgu norisi varētu apdraudēt iedzīvotāju zemā aktivitāte un atbildētības līmenis. Iedzīvotāju nevēlēšanās piedalīties aptaujās liek statistiķiem domāt par to, ka valsts mērogā daudz vairāk jāstrādā, lai iedzīvotājus neapgrūtinātu ar aptaujām un nepieciešamo informāciju iegūtu jaunos, inovatīvos veidos, apvienojot informāciju no jau esošiem reģistriem.

Sekmīgai reģistros balstītas tautas skaitīšanas norisei ļoti būtiska ir sadarbība ar citām iestādēm. Šobrīd tautas skaitīšanas datubāzē iekļauti dati no vairāk nekā 40 dažādiem reģistriem un datubāzēm. Latvijā ir ļoti plaši reģistri, kurus var un ir jāizmanto, neapgrūtinot iedzīvotājus. Lai sagatavotos tautas skaitīšanai, kas balstīta uz administratīvajiem datiem, jau 2012. gadā tika sākts darbs pie iespējamo datu avotu apzināšanas, datu apkopošanas, to kvalitātes izvērtēšanas, rādītāju sagatavošanas metodoloģijas izstrādei. Tas ļāvis arī iestādēm, kuru pārziņā atrodas reģistri, uzlabot to kvalitāti, novērst kļūdas un neprecizitātes. Sadarbība ar iestādēm tiek turpināta, lai turpinātu datu kvalitātes uzlabošanu.

Tautas un mājojļu skaitīšana ļaus nodrošināt datu lietotājus ar ļoti detalizētu informāciju (tai skaitā daļu informācijas arī pagastu, blīvi apdzīvotu teritoriju un

2021. gada tautas skaitīšana

pat 1 km² šūnu līmenī). Tik detalizētu informāciju nav iespējams nodrošināt no apsekojumiem.

Pēc 2021. gada plānots rādītājus par iedzīvotāju izglītības līmeni, ekonomisko aktivitāti un nodarbinātību gatavot ik gadu.

Plānotais tautas un mājokļu skaitīšanas publicēšanas grafiks:

2012-2020			
Datu avotu apzināšana, datu apkopošana, tokvalitātes izvērtēšana, rādītāju sagatavošanas metodoloģijas izstrāde			
01.01.2021. Tautas skaitīšana 2021 nozīmīgākā diena			
2021-2022 Datu apstrāde un publicēšana			
28.05.2021. Iedzīvotāju skaits Demogrāfija Migrācija	30.07.2021. Mājsaimniecības un ģimenes	24.11.2021. Mājokļi	15.06.2022. Ekonomiskie rādītāji Izglītība

OFICIĀLĀS STATISTIKAS
PORTĀLS

Oficiālās statistikas portāls

2017. gada 3. augustā CSP noslēdza vienošanos ar Centrālo finanšu un līguma aģentūru par Eiropas Savienības fonda projekta Nr. 2.2.1.1/17/I/002 "Oficiālās statistikas portāls" īstenošanu. Projekts tika īstenots triju gadu laikā no 2017. gada 3. ceturkšņa līdz 2020. gada 3. ceturksnim.

2018. gada 3. aprīlī CSP pēc atklātā konkursa pieteikumu izvērtēšanas noslēdza līgumu ar SIA "Agile&Co" par portāla dokumentācijas izstrādi, autoruzraudzību un kvalitātes nodrošināšanu.

2019. gada 1. martā tika noslēgts līgums ar atklātā konkursa uzvarētāju SIA "Wunder Latvia" par oficiālās statistikas portāla izstrādi.

No 2020. gada 1. septembra oficiālās statistikas publicēšanas koplietošanas platforma pieejama publiski. Pārejas periodā līdz CSP mājaslapas statistikas sadaļas slēgšanai oficiālā statistika tika publicēta gan CSP mājaslapā, gan portālā.

Tēmu katalogs un meklētājs

Portālā ir ērti pārskatāms statistikas tēmu katalogs, lai lietotāji varētu orientēties plašajā oficiālās statistikas klāstā. Katrā no tēmām ir atrodami galvenie rādītāji, datubāzes tabulas, publikācijas, preses relīzes, infografikas un cita lietotājiem noderīga informācija. Galvenie rādītāji vizualizēti ar *Highchart* interaktīvu grafiku palīdzību, kas palīdzēs saskatīt tendences datus. Grafikos vienmēr ir pieejami jaunākie publicētie dati, jo to nodrošina sasaiste ar datubāzes tabulām.

Portāla meklētājs nodrošina ātru satura atlasīšanu pēc atslēgvārdiem, tēmas, periodiskuma (gads vai īstermiņa statistika), teritoriālās vienības Latvijā (sākot no reģiona līdz pat ciemam), iestādes, kas atbildīga par statistikas sagatavošanu.

Statistikas datubāze un karšu pārļūks

"Statistikas portālam esam izvēlējušies neizgudrot riteņus, bet izstrādi balstīt uz atvērtā koda programmatūru un papildināt veiksmīgākos citu statistikas iestāžu risinājumus – Zviedrijas statistikas radīto datubāzes rīku un Slovēnijas statistikas veidoto karšu pārļūku," norāda CSP Informācijas un komunikācijas departamenta direktors Uldis Ainārs.

Datubāze sniedz iespēju ikvienam, arī lietotājiem bez priekšzināšanām, datu apstrādē izveidot pārskatāmu tabulu no lielām datu kopām, lejupielādēt datus sev nepieciešamajā formātā. Visām oficiālās statistikas portālā publicētajām datubāzes tabulām ir iespējams izveidot piekļuvi ar lietojumprogrammas saskarni jeb API.

Metadati un kalendārs

Portāls sniedz iespēju ne tikai ātrāk sameklēt nepieciešamos datus, bet arī iepazīties ar detalizētu metodoloģisko informāciju par to aprēķiniem, noskaidrot, kad ir paredzamas citas aktuālu datu publikācijas, apskatot datu publicēšanas kalendāru.

Plānots, ka portālā oficiālo statistiku publicēs visas iestādes, kas iesaistītas tās sagatavošanā. Papildu CSP sagatavotai statistikai portālā 2020. gada beigās publicēti dati par ugunsgrēkiem un glābšanas darbiem, ko sagatavo Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests, kā arī dati par teritorijas attīstības indeksu, ko sagatavo Valsts reģionālās attīstības aģentūra.

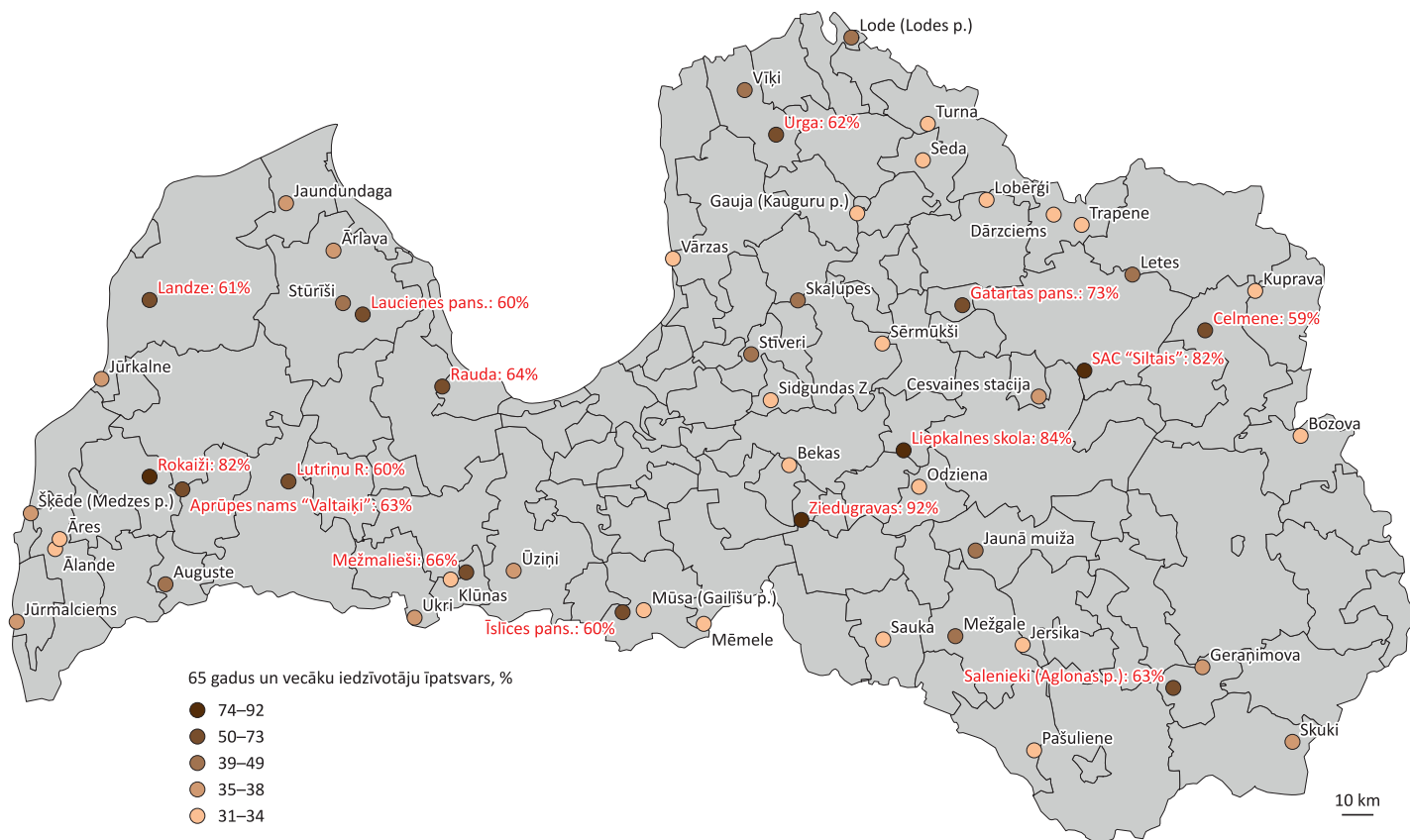
Reaģējot uz vīrusa Covid-19 izraisīto krīzes situāciju valstī, kā arī, lai datu lietotājiem būtu ātri un ērti pieejami dati par pandēmijas ietekmi uz Latvijas sabiedrību, CSP izveidoja speciālu tīmekļa vietnes sadaļu "Sociālekonomiskie rādītāji Covid-19 ietekmē", nodrošinot aktuālu informāciju par svarīgākajiem rādītājiem, ko ietekmēja pandēmija vai kas ir svarīgi pandēmijas seku novēršanai:

- lidostas "Rīga" darbība;
- viesnīcu un citu tūristu mītņu darbība;
- bezdarba līmenis;
- situācija radošajās industrijās;
- Covid-19 visvairāk skartās nozares;
- degvielas cenu dinamika;
- attālināti nodarbināto iedzīvotāju skaits;
- reģistrēto laulību skaits;
- iedzīvotāju skaits un īpatsvars, kuriem nav iespējas saņemt materiālu vai nemateriālu palīdzību;
- mājsaimniecību uzkrājumi;
- iedzīvotāju skaits un īpatsvars, kam ir hroniskas elpošanas ceļu slimības;
- senioru visblīvāk apdzīvotās teritorijas.

Izvērtējot iespējas un darot visu iespējamo, lai optimizētu datu aprēķināšanas un publicēšanas procesus, daļa no svarīgākajiem rādītājiem, piemēram, bezdarba līmenis, darbaspēka izmaksas un citi, tika nodoti datu lietotājiem īsākos termiņos nekā iepriekš, tādējādi nodrošinot, ka nepieciešamie dati nonāk pie lēmumu pieņēmējiem ātrāk.

Oficiālās statistikas portāls

Blīvi apdzīvotas teritorijas ar vismaz 50 pastāvīgiem iedzīvotājiem, kurās 65 gadus un vecāku iedzīvotāju īpatsvars pārsniedz 30 % 2019. gada sākumā

KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

Komunikācija ar sabiedrību

Publicitāte medijos un sociālajos tīklos

2020. gadā CSP izplatījusi 190 statistikas ziņas, kā arī informāciju par CSP darbības aktualitātēm. Pēc ārkārtas situācijas izsludināšanas regulārajām statistikas ziņām pievienotas relīzes par aktuāliem sociālekonomiskiem datiem, un kopš marta CSP katru mēnesi ziņoja par mēneša bezdarbu, uzņēmēju noskaņojumu, viesnīcu un tūrisma mitrņu, kā arī lidostas rādītājiem.

Medijos CSP minēta 9 360 reizes, kas ir par 520 vairāk nekā 2019. gadā. 2020. gadā kopā 76,7 % pieminējumu ir latviešu, 20,1 % krievu un 3,2 % angļu valodā. Lielākā daļa pieminējumu bija tiešsaistes medijos (56 %), kam sekoja pieminējumi radio (14 %), ziņu aģentūrās (10 %), nacionālajos laikrakstos (10 %), reģionālajos laikrakstos (6,6 %), televīzijā (2,4 %) un žurnālos (1 %).

Populārākā bija 2020. gada lauksaimniecības skaitīšana un demogrāfijas statistika.

Vispopulārākās CSP ziņas veidoja šādas tēmas: demogrāfija (17,6 %), algas (11,5 %), patēriņa cenas (10,4 %), turklāt tematikas pirmais trijnieks ir tieši tāds pats kā 2019. gadā un pieminējumu īpatsvars ir līdzīgs. Seko nodarbinātība/bezdarbs (9,8 %), IKP (7,7 %), tūrisms (5 %), ārējā tirdzniecība (4,7 %) u.c.

2020. gada pirmajā pusē tika īstenota sociālo tīklu kampaņa #dzimumlīdztiesība. Sociālajos tīklos Facebook un Twitter tika publicētas 24 vizualizācijas par dzimumlīdztiesības jautājumiem, kā arī tika izveidota šim tematam veltīta sadaļa CSP tīmekļa vietnē. Gada otrajā pusē sociālajos tīklos tika publicēti aizvien vairāk video formāta saturs, tajā skaitā vairāki video komentāri par tādām statistikas tēmām kā demogrāfija, tūrisms un lauksaimniecības skaitīšana.

2020. gada beigās @CSP_Latvija kontam bija 6 300 sekotāju, @CSB_Latvia kontam angļu valodā – 3 030 sekotāju, Facebook kontam – 2 000 lietotāju.

Informācijas pieprasījumi

2020. gadā CSP sniegusi atbildes uz 1 016 informācijas pieprasījumiem no iedzīvotājiem, valsts institūcijām un uzņēmumiem, kā arī 23 datu lietotāji regulāri nodrošināti ar statistikas datu apkopojumiem. Tāpat atbildēts uz gandrīz 200 mediju jautājumiem. No medijiem visbiežāk datus vai CSP komentārus prasīja Latvijas Radio (30), Latvijas Televīzija (28), "Latvijas Avīze" (19), Delfi (13), "Diena" (10), TV3 (7).

Armands Plāte no intervijas Agro Tops, 2020. gada oktobrī

STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

Starptautiskā sadarbība

CSP eksperti turpināja dalību starptautiskajās aktivitātēs, kas lielākoties bija virtuālā formātā. Pandēmijas un ārkārtas situācijas kontekstā starptautiskā sadarbība bija īpaši svarīga, lai dažādos diskusiju formātos dalītos pieredzē par risinājumiem datu vākšanas nepārtrauktības nodrošināšanai un salīdzināmu datu nodrošināšanai lēmumu pieņēmēju vajadzībām.

Vairāk nekā 200 starptautiskās sanāksmēs CSP eksperti sniedza ieguldījumu statistikas metodoloģijas izstrādes, attīstības un saskaņošanas jautājumu risināšanā starptautiski salīdzināmas statistikas sagatavošanai. Pandēmijas kontekstā starptautiskās statistikas kopienas darba kārtībā bija tādi jautājumi kā savlaicīgāku, detalizētāku un jaunu datu sagatavošana, gan izmantojot esošos datu avotus un statistikas iestāžu ekspertu zināšanas, gan pēc iespējas meklējot jaunus datu avotus oficiālās statistikas sagatavošanas vajadzībām.

Eiropas Statistikas sistēmas, Apvienoto Nāciju Organizācijas un Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas ietvaros CSP viedokli par darbu nepārtrauktību pandēmijas laikā sniegusi ekspertu līmenī, diskutējot par piemērotākajiem rādītājiem lēmumu pieņēmēju vajadzībām. Nacionālo statistikas iestāžu vadītāju sanāksmēs stratēģiskā līmenī CSP devusi ieguldījumu diskusijās par Eiropas Statistikas sistēmas atbildi Covid-19 pandēmijas raisītiem izaicinājumiem, krīzes vadību un komunikāciju.

Vācijas prezidentūras ES Padomē ietvaros Vācijas Statistikas organizētajā augsta līmeņa virtuālajā sanāksmē par Eiropas Statistikas sistēmas komunikāciju un vadību krīzes laikā nacionālo statistikas iestāžu vadītāji diskutēja par Covid-19 pandēmijā gūtām mācībām un izaicinājumiem statistikas sagatavošanā. Sanāksmes ietvaros A. Žīgure pēc Vācijas Statistikas uzaicinājuma vadīja vienu no trīs sesijām, proti, par partnerību veidošanu jaunu datu sagatavošanai un piekļuvei jauniem datu avotiem. Tāpat A. Žīgure sniedza viedokli sesijā par inovācijām kā oficiālās statistikas dzinējspēku, uzsverot *ad-hoc* inovācijas kā atbildi steidzamām datu prasībām un stratēģiskām inovācijām kā statistikas iestāžu attīstības pamatu ilgtermiņā.

Apzinoties korektas likumdošanas nozīmi oficiālās statistikas vajadzībām, īpaši privātuma jautājumu kontekstā, CSP eksperte Ieva Začeste ANO EEK ekspertu sanāksmē par statistikas likumdošanas modernizēšanu vadīja paneļdiskusiju par tiesībām uz indivīda privātumu un tiesībām dzīvot informētā sabiedrībā.

03.-06.03.2020.

CSP priekšniece A. Žīgure piedalās ANO statistikas komisijas sesijā Nujorkā, ASV

I. Začeste vada paneļdiskusiju

RESURSU PĀRVALDĪBA

Resursu pārvaldība

Personāls

CSP lielākā vērtība ir augsti izglītoti un profesionāli darbinieki. Viens no būtiskākajiem uzdevumiem ir ilgtermiņā piesaistīt ar nepieciešamām kompetencēm, atbilstošām prasmēm un uz rezultātu orientētus darbiniekus, kuri spējīgi ieviest jaunus risinājumus.

2020. gada 31. decembrī CSP bija 501 amata vieta, no kurām 251 vispārējā valsts civildienesta ierēdņi un 250 darbinieki. CSP Rīgas struktūrvienībās 2020. gadā vidējais faktiski nodarbināto skaits bija 436, bet reģionu daļās (Kuldīgā, Valmierā un Preiļos) – 48 strādājošie.

Realizējot vairākas strukturālās reformas, saskaņā ar MK 2017. gada 24. novembra rīkojumā Nr. 701 "Par Valsts pārvaldes reformu plānu 2020" noteikto, kopējais amata vietu skaits 2020. gadā ir samazināts par 8 amata vietām.

CSP pievērš īpašu uzmanību darbinieku profesionālās attīstības veicināšanai, iespēju robežās nodrošinot gan horizontālās, gan vertikālās karjeras izaugsmes iespējas. 2020. gadā 3 darbinieki izvēlējās turpināt uzkrāt savu darba pieredzi, strādājot iestādē citā amatā. Par lojalitāti CSP kā savai darba vietai liecina vidējā nodarbinātība iestādē – vidējais darbinieku darba stāžs CSP ir 15 gadi. 77 % strādājošo ir augstākā izglītība.

2020. gadā izsludināti 69 konkursi. No tiem 37 konkursi ir bijuši veiksmīgi. Pārsvārā darbs tika piedāvāts vecākajiem referentiem – statistikas datu apstrādes, kvalitātes pārbaudes un analīzes ekspertiem. Atkārtoti konkursi tika rīkoti uz Makroekonomiskās statistikas departamenta vakancēm, jo šajā jomā nepieciešama padziļināta ekonomisko rādītāju izpratne. 31.12.2020. CSP bija 34 vakances, kas ir par 6 vietām mazāk nekā gada āķumā. Ārkārtas situācijas laikā CSP izsludinātajos konkursos pieteicās nesalīdzināmi vairāk pretendentu ar labām zināšanām dažādu programmu lietošanā, datu apkopošanā un analīzē, kā arī pieredzi darbā valsts pārvaldē. Gada nogalē darba intervijas organizētas attālināti.

2020. gadā CSP atbrīvoti 35 nodarbinātie un darbu ir uzsākuši 37 jaunie kolēģi. Jauno darbinieku vecums lielākoties ir 22–35 gadi (54 %), 35–45 gadi (22 %) un virs 46 gadiem (24 %).

2020. gadā ir pilnveidota jauno darbinieku integrācijas programma: veiktas izmaiņas dokumentā "Vadlīnijas vadītājiem" un "Ievadprogramma", papildinot jauno darbinieku un atbalsta struktūrvienību plānoto tikšanos (klātienēs vai attālināti) grafiku.

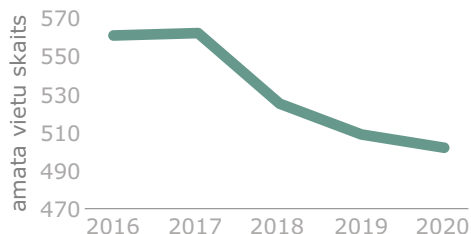

Diagramma CSP amata vietu skaita dinamika 2016.–2020. gadā

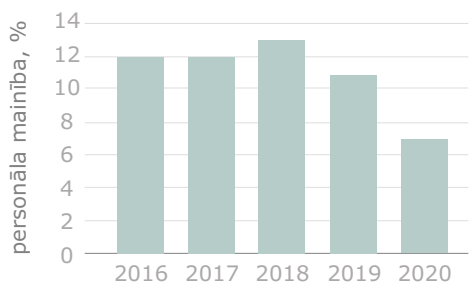

Diagramma CSP personāla mainības dinamika 2016.–2020. gadā (%)

Resursu pārvaldība

virzību, struktūrvienību funkcijas u. c. kritērijus, kas pamato mācību nepieciešamību efektīvai darba uzdevumu izpildei, apstiprinot kārtējā gada mācību plānu. 2020. gada otrajā pusgadā gandrīz visas mācības notika tiešsaistē. Šajā laika periodā CSP nodarbinātajiem tika nodrošinātās MS Access, MS Excel un R programmas apmācības. Informātikas departamenta darbinieki paaugstināja zināšanas IT sistēmu administrēšanā, sistēmu darbības nodrošināšanā un lietojumprogrammatūru izstrādē.

Sadarbībā ar Valsts administrācijas skolu struktūrvienību vadītāji apmeklēja vairākus vebinārus par darba organizāciju, strādājot attālinātā režīmā, par darbinieku motivāciju, iesaisti, komandu saliedēšanas paņēmieniem un radošām pieejām komandas vadībā.

36 CSP darbinieki apmeklēja praktiskas nodarbības "Datu stāstos balstītas preses relīzes", kuru laikā ieguva praktiskās iemaņas par preses relīžu sagatavošanu un vizualizāciju.

Interviju organizācijas daļas intervētāji piedalījās praktiskā mācību kursā "Klientu apkalpošana attālināti" un sekmīgi nokārtojuši eksāmenu, kā arī uzlabojuši komunikācijas prasmes, veicot respondentu telefonaptaujas.

Atbalsta personālam ir nodrošinātas kvalifikācijas paaugstināšanas apmācības grāmatvedības, personāla atlases un vadības, kvalitātes u. c. jautājumos.

Mācību procesa organizēšanā CSP turpina meklēt labākos risinājumus, nodarbināto profesionālās attīstības un kompetences paaugstināšanai izmantojot līdzsvarotu teorijas un prakses kombināciju un dažādas pieejas (seminārus, grupu diskusijas, lekcijas un vingrinājumus), kā arī nodrošinot nodarbināto grupām pielāgotas mācības un individuālas mācību iespējas.

ESTP ietvaros 30 CSP nodarbinātie apmeklēja 11 dažādus mācību kursus.

Resursu pārvaldība

CSP novērtē darbiniekus, kuri izrāda aktivitāti, nāk klajā ar jaunām idejām un rosina uzlabojumus, kā pilnveidot darba procesu, vai demonstrē plašas zināšanas un analītisku pieeju dažādu jautājumu risināšanā, uzņemas atbildību un domā plašāk par saviem tiešajiem amata pienākumiem. Mēs lepojamies ar saviem kolēģiem!

2020. gadā EM Atzinības raksts par profesionālu darbu, dodot būtisku ieguldījumu statistikas datu sagatavošanas un izplatīšanas procesu pilnveidošanā, kā arī jaunu, efektīvāku darba metožu attīstībā piešķirts Anitai Švarckopfai, Līgai Saleniecei, Tatjanai Junsonei, Melitai Vitolai, Līgai Meļko un Mārtiņam Libertam.

EM Pateicības rakstu saņēma Ralfs Melbergs un Inta Vanovska.

EM iniciētās aktivitātes "Konsultē vispirms" vēstnešu goda titulus ieguva Ramona Skakunova, Inguna Magone, Sarmīte Krēgere, Baiba Apse, Dace Drulle, Inese Pozņaka, Inga Oksentjuka un Tatjana Junsone.

CSP Atzinības raksts pasniegts Ingai Oksentjukai, Inārai Liepaskalnai, Sarmītei Krēgerei, Andrai Jansonei, Jānim Bērziņam, Konstantīnai Seilei, Irai Riekstai, Maksimam Beļakovam, Rutai Kirilovai, Gundegai Kuzminai un Uldim Aināram.

CSP Pateicības rakstu saņēma: Irina Salina, Inta Kiršteina, Antra Lūse, Kitija Celmiņa, Aleksandra Jastržemska, Madara Liepiņa, Ieva Vanaga, Lija Luste, Edīte Mieziņa, Jovita Krēmane, Inta Andersone, Natalja Dubkova, Oksana Ņesterenko, Gunita Virsnīte, Zaiga Priede, Ruta Beināre, Kristīne Germane, Darja Goreva un Laura Romanova.

Par LU Goda biedru ievēlēja
CSP priekšnieci Aiju Žiguri

Par nozīmīgu ieguldījumu LU studiju kvalitātes nodrošināšanā un pētniecības attīstībā LU 101. gadadienai veltītajā svinīgajā Senāta sēdē par LU Goda biedru ievēlēja Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) priekšnieci Aiju Žiguri. "Statistika kopumā ir viena no tām nozarēm, kas mūsu fakultātē ir jau ilggadēji attīstījusies un ir viens no pamatiem, kā tiek veikta pētniecība sociālo zinātņu nozarēs. Sadarbība ar Aiju Žiguri ir bijis viens no tiem iemesliem, kāpēc statistika ir un būs mūsu pētniecības un zinātnisko rezultātu viens no svarīgākajiem pamatiem," apsveikuma runā norādīja Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātes dekāns prof. Gundars Bērziņš. Aija Žigure ilgstoši ir bijusi Eiropas Statistikas sistēmas komitejas un periodiski tās paspārnē strādājošās Partnerības grupas locekle, OECD Statistikas un statistikas politikas komitejas locekle, kā arī pasaulē augstākās lēmējinstiūcijas statistikas jautājumos – ANO Ekonomikas un sociālo lietu padomes Statistikas komisijas – locekle un ziņotāja. CSP priekšniece ir bijusi arī UNESCO Statistikas institūta valdes locekle un daudzu citu starptautisku institūciju pārstāve.

Resursu pārvaldība

Centrālās statistikas pārvaldes budžets 2020. gadā

(euro)

1. Ieņēmumi kopā	11 591 131
1.1. Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem, kopā	11 350 653
tai skaitā:	
programma "Statistiskās informācijas nodrošināšana"	9 764 718
programma "Eiropas Kopienas iniciatīvas projektu un pasākumu īstenošana"	1 363 975
programma "Eiropas Reģionālās attīstības fonda projektu un pasākumu īstenošana"	184 112
1.2. Ieņēmumi no maksas pakalpojumiem un citi pašu ieņēmumi	228 739
1.3. Transferti, kopā	11 739
tai skaitā:	
programma "Eiropas Sociālā fonda (ESF) projekti (2014–2020)"	11 739
2. Izdevumi kopā	11 499 461
2.1. Kārtējie izdevumi	10 546 495
tai skaitā:	
atalgojums	6 894 659
valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	2 270 761
komandējumu un dienesta braucienu izdevumi	22 441
pakalpojumu apmaksa, materiālu iegāde	1 358 634
2.2. Uzturēšanas izdevumu transferti	234 500
2.3. Kapitālie izdevumi	718 466
tai skaitā:	
nemateriālie ieguldījumi	333 848
datortehnika, sakaru un cita biroja tehnika	384 618
3. Finansiālā bilance	91 670
3.1. Naudas līdzekļi	91 670

2021. GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI

2021. gadā plānotie pasākumi

CSP 2021. gadā kompleksi, operatīvi un saskaņoti attīstīs gan savstarpējo sadarbības vidi ar datu īpašniekiem, respondentiem un datu lietotājiem, veicot pasākumus datu lietotāju mainīgo vajadzību nodrošināšanai, gan investēs iestādes infrastruktūras un profesionālo prasmju pilnveidošanā, tā ceļot kopējo datu apmaiņas kultūru.

Veicamie prioritārie pasākumi:

- *Oficiālās statistikas programmā 2021. gadam* noteiktās oficiālās statistikas nodrošināšana CSP kompetences ietvaros;
- datu lietotāju vajadzību vispusīga izpēte un atbilstoši tām orientēta statistisko datu ražošana un izplatīšana, aktuālas un lietotāju interesēm atbilstošas eksperimentālās statistikas sagatavošana, iekļaujot ražošanas procesos;
- aktīva starptautiskā darbība, iesaistoties ESS attīstības procesos, ANO Statistikas Komisijā, ANO EEK un OECD, vienlaikus veicinot Latvijas valsts atpazīstamību starptautiskā mērogā;
- 2021. gada tautas skaitīšanas darbu nodrošināšana;
- Makroekonomikas statistikas datu apstrādes sistēmas attīstība;
- jaunas ražotāju cenu indeksu apstrādes, sagatavošanas, analīzes un uzglabāšanas sistēmas izstrāde;
- atbilstoši EUS noteiktajām detalizācijas un griezumam prasībām aprēķināti ražotāju cenu kopindeksi;
- tehniskā risinājuma izstrāde Statistisko klasifikāciju satura pārvaldības sistēmai;
- IT rīku attīstība, datu kopsavilkumu transformēšanas, validēšanas rīku un CAWI mobile lietotnes izstrāde;
- datu vākšanas process par Latvijas augstskolu un Latvijas profesionālās izglītības iestāžu absolventu nodarbinātību un ienākumiem;
- atbilstoši EUS noteiktajām detalizācijas un griezumam prasībām aprēķināti ražotāju cenu kopindeksi;
- ERAF projekta "Ārējās tirdzniecības statistikas sistēma" darbu nodrošināšana;
- Norvēģijas finanšu instrumenta programmas "Klimata pārmaiņu mazināšana, pielāgošanās tām un vide" projekta "Klimata pārmaiņu politikas integrācija nozaru un reģionālajā politikā" nodrošināšana;
- Eurostat granta shēmas statistikas metodoloģijas attīstības, statistikas ieguves, apstrādes, analīzes un izplatīšanas attīstības projektu īstenošana un noslēguma ziņojumu sagatavošana par īstenotajiem projektiem;
- sadarbības pilnveidošana ar datu sniedzējiem, datu īpašniekiem un datu lietotājiem statistikas ražošanas procesa attīstībai;
- nodarbināto profesionalitātes, darbības efektivitātes un motivācijas paaugstināšana.

CENTRĀLĀ STATISTIKAS PĀRVALDE

Pārskatu veidoja:

Ilze Ločmele

Informāciju pārskatam sniedza:

Anita Raubena, Armands Plāte, Baiba Zukula, Guna Graudiņa, Gundega Kuzmina, Ieva Začeste,
Ieva Zemeskalna, Ilze Skujeniece, Intars Abražūns, Janīna Dišereite, Jolanta Minkevica, Kaspars Vasaraudzis,
Laura Vīna-Balode, Pāvels Onufrijevs, Ramona Skakunova, Svetlana Blumere, Uldis Ainārs

Datorsalikums, dizains:

Maija Graudiņa

www.csp.gov.lv
Lāčplēša ielā 1, Rīgā, LV-1301
Tālrunis 67366850
e-pasts pasts@csp.gov.lv

gada pārskats
2020